

Tekst en ideeën: **Anneleen Mulder**
en **Hieke van Til**

In de conceptkerndoelen is veel aandacht voor productieve taalvaardigheid. En terecht: kinderen worden taalvaardiger door te lezen en te luisteren én door zelf te spreken en te schrijven. In deze rubriek geven we praktische voorbeelden, aansluitend bij de nieuwe conceptkerndoelen.

Nodig

- schrijfbladen
- tekenblaadjes
- fineliners of potloden
- een (digitale) kaart van jullie land (of wijk, stad, provincie)
- foto's van verschillende landschappen zichtbaar voor alle kinderen (duinen, strand, bos, heide, rivierlandschap, weiland, winkelcentrum, marktplein, park, industrieterrein, snelweg, enzovoort).

Ook jonge kinderen herkennen plattegronden van hun omgeving. Ze kijken bijvoorbeeld mee met de navigatie in de auto. Wanneer je met kaarten aan de slag gaat, is het interessant om op Google maps de schoolomgeving te bekijken in satellietweergave en deze te vergelijken met de weergave als plattegrond. Wat herkennen ze? En als je verder uitzoomt?

tip

Topografie met teksten

In dit voorbeeld oefenen kinderen met het goed onder woorden brengen van een eigen ervaring die ze verbinden aan een plek in Nederland*: naar de winkel, op vakantie, een dagje uit of op familiebezoek, heel gewoon of heel bijzonder. Zo kleur je de kaart van Nederland met ervaringen en belevenissen van de kinderen. Dit past goed bij een thema zoals 'Ik hou van Holland', 'Mijn stad of dorp', 'Mijn eigen wijk' of 'Wij gaan verhuizen'. Kijk goed naar de doelen van het thema waar jullie aan werken en verbind deze inhoud aan de gesprekken en teksten. Zo kun je taalactiviteiten aan zaakvakinhouden verbinden en op een betekenisvolle manier aandacht besteden aan bijvoorbeeld topografie, kaartleesvaardigheden of verschillen tussen landschappen, steden en dorpen.

*Vlaamse en overzeese leerkrachten: gebruik vooral de kaart van je eigen woongebied en pas de bij deze les gebruikte foto's aan.

Aan de slag

1. Hang de kaart van Nederland of van de omgeving van de school op in je klaslokaal en zorg dat er ruimte is om er foto's en teksten omheen te hangen. Laat de foto's van de verschillende landschappen zien.
2. Start met het vertellen van een eigen ervaring: een moment op een bepaalde plek of onderweg, dicht bij huis of verder weg. Wijs de plek aan op de kaart en gebruik de foto van het landschap.
3. Stel een wie-heeft-dat-ook-vraag, zoals:
 - Wie is er ook weleens op een plek geweest die lijkt op één van de foto's?
 - Wie is er weleens langs zo'n plek gekomen?
 - Wie kan zich nog een moment herinneren dat je daar was of langs kwam?
4. Laat een paar kinderen vertellen zodat iedereen op ideeën kan komen en vraag door:
 - Waar was je?
 - Wat deed je?
 - Met wie was je?
 - Wat hoorde je? Zag je? Voelde je?
 - Wat gebeurde er?
5. Geef de kinderen de opdracht om een teken- of schrijflijstje te maken van een aantal (kleine) momenten op (of onderweg langs) een plek in Nederland waar ze over kunnen vertellen. Daarvan kiezen ze er eentje uit waar ze zo precies mogelijk over gaan vertellen.
6. In tweetallen vertellen de kinderen elkaar over dat moment, wat er gebeurde en waar het precies was.
7. Elk kind tekent de plek van het moment waar hij over verteld heeft en wat er daar gebeurde, vervolgens beschrijft hij het moment zo precies mogelijk.
8. Laat de teksten voorlezen en hang teksten en tekeningen bij de kaart en verbind ze met de juiste plek op de kaart. Je kunt zoveel verhalen als je wilt toevoegen aan de kaart die zo steeds meer kleur krijgt.

Groep 3-8

van ASSEN naar ZWOLLE

Dit past onder andere bij de conceptkerndoelen:

- 4 De leerling spreekt en schrijft afgestemd op doel, publiek en context.
- 6 De leerling schrijft om te komen tot kennisopbouw of begrip.
- 13 De leerling verzorgt het schriftelijk taalgebruik.

BAKKUM

HEINO

AMSTERDAM

AALTEN

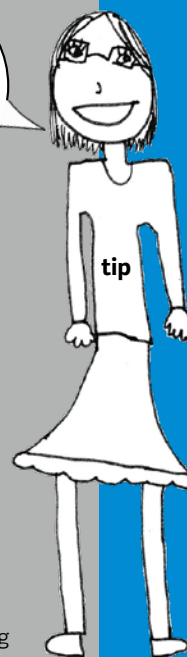

NIJMEGEN

ECKELRADE

Deze activiteit leent zich ook goed om elkaar bij de start van het schooljaar beter te leren kennen.

Tekeningen:
Archief Taalvorming